מורשת המשפט המקובל

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

הקליטה באמצעות כתב הצדק של 1826 והפקודה של 1878

היסודות המשפטיים של סינגפור הבריטית, שתוארו בחלק A, נעוצים בכתב הצדק השני (Second Charter of Justice) מיום 27 בנובמבר 1826. כתב הצדק הסמיך את בית הדין החדש (Court of Judicature) לפסוק "לפי הצדק והיושר". בתי המשפט פירשו מאוחר יותר את הסעיף הזה כמנהיג את החוקים האנגליים, את המשפט המקובל ואת דיני היושר (equity) שעמדו בתוקף באותו מועד, ככל שהתאימו לתנאים המקומיים וניתן היה להחילם בלי לגרום לעוול.[1] הקליטה הפכה את סינגפור לשיטת משפט מקובל כבר מהעשור הראשון שלה, הרבה לפני שהיה למושבה בית מחוקקים משלה.

דיני המסחר קיבלו יסוד שני, ספציפי יותר, ב־1878. פקודת המשפט האזרחי (Civil Law Ordinance) מאותה שנה קבעה כי בשאלות של דיני מסחר, הדין שיונהג ביישובי המצרים (Straits Settlements) יהיה זהה לדין שהונהג באנגליה באותה תקופה, אלא אם החקיקה המקומית קבעה אחרת.[2] פרק I של חלק B תיאר מה פירוש הדבר עבור הסוחרים, שפעלו לפי דיני מסחר שהצדדים שכנגד בלונדון הבינו.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

לכלל היה מחיר. ניסוחו, שהפך מאוחר יותר לסעיף 5 לחוק המשפט האזרחי (Civil Law Act), הקשה לדעת אילו חוקים אנגליים חלים בסינגפור בכל מועד נתון. כל חוק אנגלי חדש בענייני בנקאות, ביטוח או מכר טובין עורר את השאלה אם הפך בשקט לחלק מדין סינגפור. לאחר העצמאות הפכה אי־הוודאות הזו למבוכה עבור מדינה ריבונית, שכן תוכן דיני המסחר שלה היה תלוי בהחלטותיו של פרלמנט זר.[3]

חוק החלת המשפט האנגלי 1993

הפרלמנט פתר את הבעיה בחוק החלת המשפט האנגלי (Application of English Law Act 1993). החוק ביטל את סעיף 5 לחוק המשפט האזרחי ב־12 בנובמבר 1993. סעיף 3 לחוק החדש קובע כי המשפט המקובל של אנגליה, לרבות עקרונות דיני היושר, ככל שהיה חלק מדין סינגפור לפני אותו מועד, ממשיך להיות חלק מדין סינגפור "ככל שהוא ישים לנסיבות סינגפור ותושביה".[4] הסייג מאפשר לבתי המשפט בסינגפור לשנות עקרונות שנקלטו כאשר התנאים המקומיים מחייבים זאת.

סעיפים 4 ו־5 עוסקים בחוקים האנגליים. רק דברי החקיקה האנגליים המנויים בתוספות לחוק חלים בסינגפור. החוק קובע במפורש שאף דבר חקיקה אנגלי אחר אינו חלק מדין סינגפור.[5] הרשימה סגרה את הדלת בפני קליטה אוטומטית. מ־1993 ואילך, שינוי בחקיקה המסחרית האנגלית משפיע על סינגפור רק אם הפרלמנט של סינגפור מאמץ אותו. עבור צד מסחרי, הרפורמה החליפה שאלה פתוחה ברשימה סגורה, וזהו בדיוק סוג הוודאות שמנסחי הסכם הלוואה זקוקים לו.

סוף הערעורים למועצה החסית והצהרת הנוהג של 1994

הצעד השני לקראת משפט מקובל עצמאי נגע לבתי המשפט. עד 1994 נותרה הוועדה השיפוטית של המועצה החסית (Judicial Committee of the Privy Council) בלונדון ערכאת הערעור הסופית של סינגפור, כפי שהייתה עבור מושבת הכתר. לאחר שהוקם בית משפט קבוע לערעורים, ביטל הפרלמנט את כל הערעורים למועצה החסית בתוקף מ־8 באפריל 1994, באמצעות חוק הוועדה השיפוטית (ביטול) (Judicial Committee (Repeal) Act 1994). בכך הפך בית המשפט לערעורים לערכאת הערעור הסופית של סינגפור.[6]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

שלושה חודשים לאחר מכן הסביר בית המשפט לערעורים כיצד ישתמש במעמדו החדש. בהצהרת נוהג (Practice Statement) מיום 11 ביולי 1994 הצהיר כי בדרך כלל יראה את החלטותיו הקודמות ואת החלטות המועצה החסית כמחייבות. עם זאת, הוא יסטה מהן כאשר דבקות בהן "תגביל את התפתחות המשפט בהתאם לנסיבות סינגפור". בית המשפט הוסיף כי ישתמש בסמכות זו במשורה, משום ששינוי רטרואקטיבי עלול לפגוע בזכויות חוזיות וקנייניות.[7]

הזהירות שבאה לידי ביטוי בהצהרה זו חשובה למרכז הפיננסי. בית משפט המכריז על חירותו לשנות את המשפט, ובה בעת מבטיח להגן על חוזים קיימים, מעניק לצדדים מסחריים גם גמישות וגם יציבות. ההצהרה הפכה למגילת היסוד של מה שעורכי הדין בסינגפור מכנים פיתוחה של שיטת משפט אוטוכתונית: משפט שצמח בסינגפור משורשים אנגליים.

משפט מקובל סינגפורי

מאז העצמאות התפתח המשפט האזרחי של סינגפור בנפרד מהמשפט המקובל האנגלי, ואילו פסקי הדין האנגליים נותרו בעלי סמכות משכנעת בבתי המשפט בסינגפור בלי לחייב אותם.[8] פרק I של חלק F מציב את ההתפתחות הזו בהקשר הרחב של שלטון החוק. בפועל, שופטי סינגפור קוראים בקפידה פסקי דין מאנגליה, מאוסטרליה, מקנדה וממדינות אחרות בחבר העמים, ולעתים קרובות הולכים בעקבותיהם. כאשר ההנמקה אינה מתאימה לסינגפור, הם מסרבים לאמצה ומפנים תחילה להחלטותיהם הקודמות. החיבורים המובילים בדיני החוזים של סינגפור, שנכתבו בידי שופטים ואנשי אקדמיה סינגפורים, הפכו לספרי עיון מרכזיים בזכות עצמם.[9]

להתפתחות יש תשתית של פרסום פסיקה. האקדמיה למשפט של סינגפור (Singapore Academy of Law) מפרסמת את Singapore Law Reports, שיצאו לראשונה ב־1992 מכוח רישיון בלעדי מבית המשפט העליון, ומנהלת את מאגר הנתונים LawNet. היא גם פרסמה מחדש את פסקי הדין שניתנו מאז 1965 בכרכים מיוחדים של הדוחות.[10] עורך דין זר המתבקש לייעץ בדין סינגפור יכול אפוא למצוא את המקורות באנגלית, בסדרה רשמית אחת, עם מאגר מקוון המכסה את כל התקופה מאז העצמאות.

בתי המשפט כיום

בית המשפט העליון של סינגפור (Supreme Court) כולל את בית המשפט לערעורים ואת בית המשפט הגבוה (High Court). ב־2021 חולק בית המשפט הגבוה לחטיבה כללית (General Division), שקיבלה את סמכותו כערכאה ראשונה, ולחטיבת ערעורים (Appellate Division),

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הדנה בערעורים אזרחיים מסוימים.[11] בית המשפט המסחרי הבינלאומי של סינגפור (Singapore International Commercial Court, SICC), שהוקם ב־5 בינואר 2015, פועל כחטיבה של החטיבה הכללית ודן בתביעות בעלות אופי בינלאומי ומסחרי, בהרכב הכולל שופטים בינלאומיים ממדינות של משפט קונטיננטלי ושל משפט מקובל.[12] פרק III של חלק F בוחן את בית המשפט הזה בפירוט. הרלוונטיות שלו כאן טמונה במה שהוא מוסיף להחלטה על הדין החל: צד הבוחר בדין סינגפור יכול לבחור גם בבית משפט סינגפורי שמאויש בחלקו בשופטים משיטות המשפט של הצדדים שכנגד.

הערות

1. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): כתב הצדק העניק "full Power and Authority … to give and pass Judgement and Sentence according to Justice and Right"; החוקים האנגליים, המשפט המקובל ודיני היושר שעמדו בתוקף ב־27 בנובמבר 1826 חלו, אלא אם לא התאימו לנסיבות המקומיות. ↩

2. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): פקודת המשפט האזרחי 1878 קבעה כי הדין שיונהג "was to be the same as that administered in England at the corresponding period", אלא אם הדין המקומי קבע אחרת. ↩

3. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): ניסוח ההוראה גרם לקושי בהכרעה אילו חוקים אנגליים חלים; היא בוטלה ב־1993. ↩

4. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): סעיף 5 לחוק המשפט האזרחי בוטל ב־12 בנובמבר 1993; סעיף 3 ל־Application of English Law Act ממשיך את תחולת המשפט המקובל ודיני היושר האנגליים "so far as it is applicable to the circumstances of Singapore and its inhabitants". ↩

5. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): רק החוקים האנגליים המנויים בתוספות חלים או ממשיכים לחול, ו־"no other English enactment is part of Singapore law". ↩

6. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): הקמת בית משפט קבוע לערעורים "paved the way for the abolition of all appeals to the Privy Council with effect from 8 April 1994"; Judicial Committee (Repeal) Act 1994 (No. 2 of 1994) ביטל את Judicial Committee Act 1966. Wikipedia, "Supreme Court of

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

"Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): "The Court of Appeal became Singapore's final appellate court". ↩

7. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026), על הצהרת הנוהג מיום 11 ביולי 1994: בית המשפט לערעורים רשאי לסטות מהחלטות קודמות כאשר דבקות בהן constrain the development of the law in conformity with the circumstances" of Singapore", סמכות שיש להשתמש בה במשורה בשל הסיכון לפגיעה רטרואקטיבית בזכויות חוזיות וקנייניות. ↩

8. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): מאז העצמאות "the civil law of Singapore has developed distinctly from the English common law"; פסקי דין אנגליים "not considered binding" אך "are still persuasive". ↩

9. Andrew Phang Boon Leong (עורך), *The Law of Contract in Singapore*, Singapore, Academy Publishing, 2012. ↩

10. Wikipedia, "Law of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): ה־Singapore Academy of Law מפרסמת את Singapore Law Reports, שפורסמו לראשונה ב־1992 "under an exclusive licence from the Supreme Court of Singapore", מנהלת את מאגר הנתונים LawNet ופרסמה מחדש פסקי דין שלאחר 1965 בכרכים מיוחדים. ↩

11. Wikipedia, "Supreme Court of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): בית המשפט העליון כולל את בית המשפט לערעורים ואת בית המשפט הגבוה; ב־2021 פוצל בית המשפט הגבוה למעשה לחטיבה כללית ולחטיבת ערעורים, שלאחרונה "only civil appellate jurisdiction". ↩

12. Wikipedia, "Singapore International Commercial Court" (נצפה בנובמבר 2026): הוקם ב־5 בינואר 2015; "a division of the General Division of the Singapore High Court"; שופטים בינלאומיים ממדינות של משפט קונטיננטלי ושל משפט מקובל; Singapore Courts, "Singapore International Commercial Court", judiciary.gov.sg (נצפה בנובמבר 2026): חטיבה של החטיבה הכללית של בית המשפט הגבוה הדנה בתביעות בעלות "international and commercial nature". ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com